

DOGA FOLKETRÅKK DATABASE

Forprosjekt-rapport
November 2020

Christin E Staubo/ Avo Consulting - Julija Pauriene

Innholdsoversikt

- Sammendrag og bakgrunn side 3-11
- Visjon side 12-15
- Dagens situasjon side 16-31
- Anbefalinger om veien videre side 32-55
- Organisering og videre rigging side 56-61

- Vedlegg side 62-72

D
O
G
A

Sammendrag og bakgrunn

- Bakgrunn og formål med prosjektet
- Folkestråkkmodulene
- Sammendrag

Bakgrunn og formål med prosjektet

Folkestråkk-plattformen har som visjon å gi større innsikt i behov, opplevelser og preferanser hos befolkningen, slik at kommuner, utbyggere, politikere og andre får et bedre og mer helhetlig kunnskapsgrunnlag for utviklingen av byer og steder.

Folkestråkk database er en av fire planlagte komponenter i denne plattformen. Den første komponenten (medvirkningsveileder) handler om å sikre medvirkningskompetanse inn i planprosesser for kommuner. Den andre komponenten som skal utvikles er en løsning med en type database-funksjon (heretter kalt database), som dette dokumentet omhandler. De to andre komponentene: et Plan- og fremdriftsverktøy og en Si din mening-løsning, er ikke påbegynt pr. november 2020.

De to første komponentene (medvirkningsveileder og database) er de to viktigste for å nå det overordnede målet til Folkestråkk-plattformen.

Med veilederen på plass var det ønskelig å sikre at Folkestråkk-plattformen muliggjør erfaringsdeling på tvers av målgruppene og andre aktører i medvirkningsprosesser. Det søkes å utvikle og etablere en tjeneste som skal samle, visualisere og tilgjengeliggjøre informasjon til forskjellige interessenter.

Database-forprosjektet har som formål å kartlegge overordnet behov for en slik tjeneste og diskutere komponentene som skal sikre at databasen blir en skalerbar, trygg og fleksibel digital løsning for hovedmålgruppene: innbyggere, norske kommuner og eiendomsutviklere.

Prosjektteamet har brukt eksisterende innsikt og arbeidsmøtene for å anbefale et overordnet konsept og organisering av et eventuelt implementasjonsprosjekt.

1.	2.	3.	4.
Medvirkningsveileder	Database	Plan- og fremdriftsverktøy	Si din mening
For planlegger i kommunen mfl	For alle	For innbyggerne	For innbyggerne
Modulen som skal skaffe kvalitative data til databasen	Kunnskapsbase som bygges opp gradvis ettersom plattformen tas i bruk.	Innsyn i planprosessen mm	Innspill fra innbyggerne

Folkeettråkk – en digital plattform

Modul 1-4

1.	2.	3.	4.
Medvirknings- veileder	Database	Plan- og fremdriftsverktøy	Si din mening
For planlegger i kommunen mfl	For alle	For innbyggerne	For innbyggerne
Modulen som skal skaffe kvalitative data til databasen	Kunnskapsbase som bygges opp gradvis ettersom plattformen tas i bruk.	Innsyn i planprosesser m.m.	Innspill fra innbyggerne

1.

Medvirknings- veileder

Modulen som skal skaffe kvalitative data til databasen

- Dynamisk verktøykasse som anbefaler hvilke type metoder og verktøy man bør bruke i ulike plantyper og faser / milepæler i planprosessen etter PBL
- Evaluering av prosesser og prosjekter-eksempelsamling
- Rating av metoder og verktøy.
- Anbefaler ressurser (superbruker) som kan hjelpe med gjennomføring.
- **Målgruppe:** Planleggere i kommunal og privat sektor.
- **Status:** Lansert 23. august 2019

2.

Database

Dynamisk kunnskapsbase

3.

Plan- og framdriftsverktøy

Innsyn i planprosesser m.m.

- Transparens og oppfølging fra kommunen
- Gir befolkningen kunnskap om hvordan ting fungerer og hvilke prioriteringer som gjøres i ulike faser

Forslag: Ta utgangspunkt i nasjonale og lokale løsninger i kommunene som kobles til plattformen – alt. lage en felles løsning initiert av nasjonale myndigheter.

Målgruppe: Innbyggere.

Status: Ikke påbegynt.

4.

Si din mening

Geodata vil på oppdrag fra DOGA utarbeide et konsept for Folkestråkk kunnskapsdatabaseprosjektet som skal beskrive:

- Visjon og mål for konseptet
- Strukturere et konsept med forslag til konkret funksjonalitet og tekniske løsninger som beskriver dataflyt mellom systemer, plattformer og ulike aktører, basert på arbeidet i arbeidsgruppa
- Gevinstpotensialer

Sammendrag

Denne rapporten vil gå igjennom det som er kommet frem til nå av tanker rundt hva visjonen er, dagens situasjon og hva neste skritt i denne prosessen er.

Rapporten vil i hovedsak vise de forskjellige synspunktene og innspillene som har kommet frem fra deltagerne i arbeidsmøtene. Der det ikke var mulig å få klare innspill, har prosjektgruppen tatt utgangspunkt i sin erfaring og tilgjengelig kunnskap i prosjektet.

Gjennom innspillene fra de 3 arbeidsmøtene ble det klart at det å detaljere ut en teknisk løsning på dette tidspunktet er for tidlig, da det mangler en enhetlig forståelse for hva tjenesten skal være. Derfor anbefaler vi at DOGA først utvikler en pilot som kan danne grunnlag for en mer fullverdig løsning.

Parallelt må man arbeide for å sikre videre utvikling, samarbeid, eierskap og finansiering.

DOGA

Sammendrag (fortsetter)

D
O
G
A

Anbefalinger:

1) **Konkretisere en pilot:** I denne fasen er målet å velge ut en målgruppe, definere behov og situasjon der de har behov for tjenesten, komme opp med ideer, velge ideer som skal prototypes og til slutt lage en liten del av en Folketråkk database tjenesten. I tillegg må man skaffe samarbeidspartnere fra målgruppene: kommune og utvikler-siden.

Denne delen kaller vi Pilot.

2) **Gjennomføre en pilot:** Piloten skal så testes ut på målgruppen i en reel situasjon over tid. Målet er å utvikle en tjeneste som raskt skaper verdi for den utvalgte målgruppen samtidig som man fortsetter å lære og konkretisere hvordan en Folketråkk database kan se ut på lengre sikt.

3) **Skalere og utvikle videre:** Etter at man har kjørt første pilotfase så må man justere piloten basert på det man har lært og fortsette å utvikle tjenesten slik at den møter målgruppens behov enda bedre. Dette vil være en kontinuerlig prosess, der man utvikler flere deler av Folketråkk database og til slutt lanserer en hel løsning for målgruppen. Dette gjøres når man er sikker på at man treffer behovene og sikrer de overordnede målet til Folketråkk plattformen.

Parallelt med pilotutviklingsprosessen må det gjøres ytterligere avklaringer rundt eierskap, samarbeid og ansvar. Det er avgjørende å få med seg relevante/nye samarbeidspartnere (f.eks. KMD og KS) om man skal lage en nasjonal løsning.

Visjon

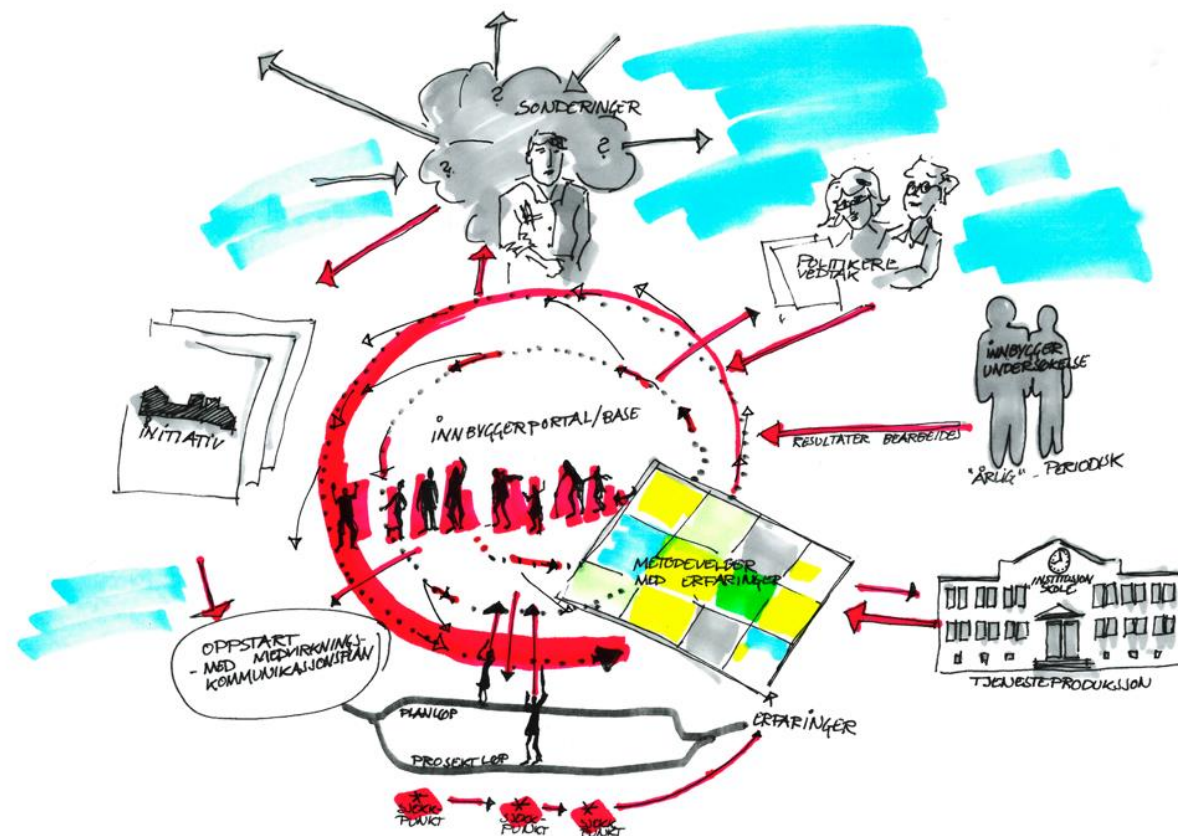
- Bakgrunn for visjonen
- Mål og egenskaper for Folkestråkk database
- Ønskete gevinster

Bakgrunn for visjonen

Under forprosjektet til modul 1 (medvirkningsveilederen) ble det første behovet for en database definert som en av fire komponenter for å senke konfliktnivå og øke innbyggerens stemme i planleggingsprosesser.

Under samarbeidsprosjektet rundt modul 1 var det kommunene selv som kom opp med løsninger for hvordan de ønsket å sikre at innbyggerens stemme ble bedre hørt. I denne prosessen kom Drammen kommune opp med denne skissen. Skissen viser hvordan en database-tjeneste kunne hjelpe kommunen i alle deler av organisasjonen og sikre et bedre grunnlag til å ta gode avgjørelser.

Drammen sin illustrasjon av egne behov og potensialet i en slik løsning illustrerer visjonen for Folkestråkk database.

Mål og egenskaper for Folkeetterspørings database

D
O
G
A

Folkeetterspørings Database skal være en nasjonal plattform som skal være åpen for alle.

Den skal sikre at innbyggeren blir bedre hørt i planprosesser og hindre konflikter mellom aktørene i planprosessen. For å løse en stor del av dette problemet har det blitt tydelig at det bør utvikles et verktøy som styrker innbyggerens stemme inn i planprosessene. Det vil si deres innspill, behov og ønsker. Etter at man har innhentet innbyggerens innspill og andre verdifulle dokumenter/rapporter blir innholdet så prioritert og samlet i et tilgjengelig kunnskapsgrunnlag. Dette dokumentet skal sikre at kommune og utbygger har et felles mål og hindrer konflikter mellom alle parter.

Folkeetterspørings databasen skal gjøre det enkelt for forskjellige aktører å lage tjenester på toppen av en felles datamodell og arkitektur, med forskjellige grensesnitt, tilganger og funksjonalitet. Det skal være enkelt å lage brukervennlige, universelt utformede tjenester på toppen av databasen. Databasen skal også muliggjøre transparens, deling og gjenbruk på tvers av offentlige og private aktører.

Databasen skal håndtere tre dimensjoner: forvaltning av data, innspill fra berørte og interessenter og tilpasning til den konkrete plansituasjonen. Effekten av et slikt felles kunnskapsgrunnlag for disse partene er at det blir mer transparente forventningsavklaringer og derfor en mer effektiv prosess, fordi konfliktnivået går ned.

Folkeetterspørings databasen handler om å gi et godt kunnskapsgrunnlag for avgjørelser og kan brukes flere steder i planleggingsprosessene, men vi ser at Databasen blir enda bedre dersom planprosessene også legger opp til bruken av databasen. Det vil si at planprosessene i seg selv med fordel kan forbedres/endres slik at vi sikrer at kunnskapen i databasen alltid er relevant. Se mer detaljer om dette på slide 44.

Ønskete gevinster

- Bedre **dialog mellom alle aktører** i planprosessen
- Økt **tillit** mellom aktørene
- Økt **innbyggerdialog**
- Lavere **konfliktnivå**
- Sterkere **lokaldemokrati**

D
O
G
A

Dagens situasjon

- Overordnede utfordringer med dagens planprosess
- Konfliktene toppe seg i reguleringsplan
- Detaljerte utfordringer med dagens planprosess
- Sitater – dagens situasjon
- Informasjonsbehov
- Datapunkter

Overordnede utfordringer med dagens planprosess rundt informasjonsbehov og samhandling mellom kommuner og utbyggere

D
O
G
A

Mange systemer som ikke “snakker sammen”

Involverte aktører bruker flere systemer som inneholder forskjellig informasjon med varierende kvalitet. Systemene er ikke integrert og informasjonen som lagres er duplisert, samme informasjon ligger i forskjellige systemer. Datainnhenting skjer ujevnt slik at man besitter forskjellige versjoner av informasjon til enhver tid. Det er enighet om at medvirkningsinformasjon er “ferskvare”. Det er derfor avgjørende at alle relevante aktører har løpende tilgang til oppdatert informasjon for å sikre en god dialog i planprosessen.

Ustruktureert informasjon

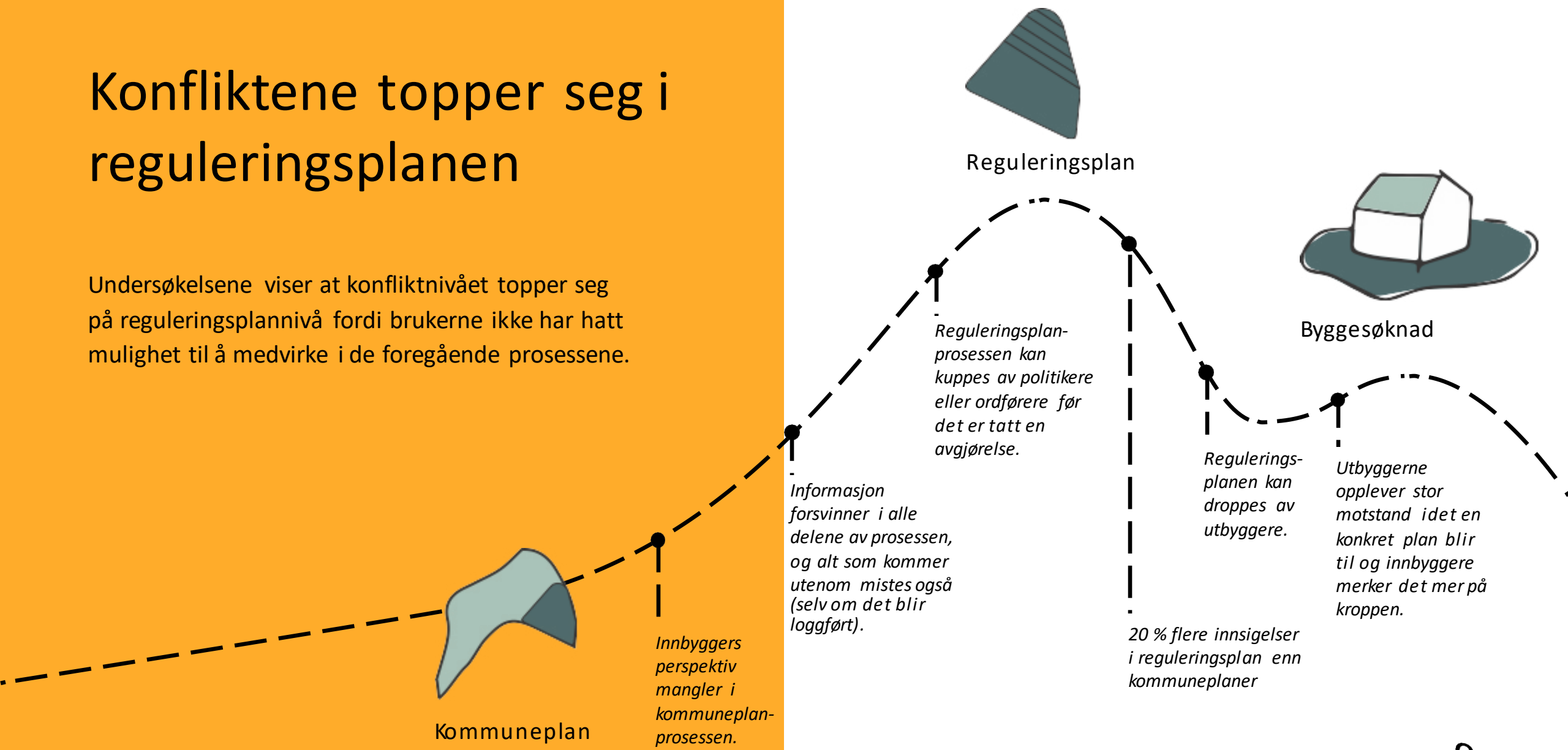
Systemene inneholder informasjon som i stor grad er ustruktureert i form av dokumenter, bilder, ol. Dataene er umulige å prosessere på lik måte/med felles utgangspunkt i den form de er i dag og dette skaper en utfordring for tjenesteutvikling ved bruk av disse.

Fragmentert kunnskap

Systemene har begrenset tilgang slik at kunnskapen aktører besitter er ujevn. Begrenset tilgang til informasjon hos aktører med forskjellige incentiver gjør at dialogen i planprosessen blir utfordrende når man skal samhandle. Det er først når man samler og tilgjengeliggjør informasjon at den kan generere kunnskap. Det er grunn til å tro at de med mest kunnskap oftere får gjennomslag i prosessen.

Konfliktene topper seg i reguleringsplanen

Undersøkelsene viser at konfliktnivået topper seg på reguleringsplannivå fordi brukerne ikke har hatt mulighet til å medvirke i de foregående prosessene.

Detaljerte utfordringer med dagens planprosess rundt informasjonsbehov og samhandling mellom kommuner og utbyggere

Avhengigheter og interessekonflikter:

I arbeidsmøtene fikk vi belyst flere konflikter mellom de tre aktørene (kommune, utbygger, innbygger):

- Den største konflikten er en skepsis til hva slags intensjon man har.
- Kommunen/fag føler at utbyggere er der for å utfordre grenser, slik at de kan tjene mest mulig fremfor å skape et godt levemiljø.
- Kommunen føler at medvirkning med innbygger brukes som et middel til å endre på fastsatte kommuneplaner.
- Kommunen ønsker å være på tilbudssiden overfor utbygger, og det blir et slags avhengighetsforhold der kommunen har behov for at det investeres i eiendom for å styrke utviklingen i deres kommuner.
- Innbyggere føler seg som oftest ikke hørt og kommer som oftest for sent inn i prosessene til å bli hørt.

“Man bør ha større mulighet til å sette premisser på områdeplan, arealplan, slik at man ikke har så stort spillerom, man burde sette strengere krav på områderegulering og stramme inn på detaljregulering, det hadde vært bra, I stedet for å invitere og kjøre medvirkningsprosess på detaljplan,”

-Deltager

“I dag står kommunestyret helt fritt, de kan endre detaljreguleringsplan når de vil. Politikerne er de med mest makt i reguleringsplan, og detaljplan, men de har ikke kompetanse, derfor blir de ofte brukt av utbyggere til å endre planer,”

- Deltager

Detaljerte utfordringer med dagens planprosess rundt informasjonsbehov og samhandling mellom kommuner og utbyggere (fortsetter)

D
O
G
A

Utfordringer med å lage for strenge rammebetingelser

Folketråkk database ønsker å lage et bredt og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag som kan bidra til bedre rammer rundt utviklingen av et område, slik at man kan samarbeide bedre fordi man har samme grunnlag. Dette kan være problematisk. I dag ser man at det er et stort behov for å sikre at rammebetingelsene blir de samme for alle slik at man hindrer at noen utbyggere er flinke til å spille opp politikere og "pushe grenser" til fordel for dem selv. Men dette er bare en side av saken, ofte er styringsdokumentene/kommuneplanen lagt mange år i forveien og hva som var et behov da de ble laget kan ha endret seg. Det vil si at det er bra at det går an å endre på en detaljregulering slik at man møter dagens behov.

Samtidig er det verdt å nevne at utbyggere ofte kjøper tomter med en opsjon på at kravene de har på tomten går igjennom en reguleringsplan, ofte fordi det ellers ikke ville være lønnsomt for dem å utvikle noe der. Dersom det ikke går igjennom vil eieren av tomten og kommunen ha en tom eller uvirksom tomt, som kunne ha generert inntekter til kommunekassen.

En annen viktig del av dette er at det ligger også i loven av det skal være mulig å endre på en detaljregulering, dette er også til fordel for kommune og innbygger slik at man ikke må leve med avgjørelser som ikke er relevante eller gode for dagens situasjon og behov.

Løsningen på dette er det å ha ferske data, det innebærer at noen data (dette må utdypes senere i prosjektet) er fersk vare og må byttes ut, slik at vi ikke ender med rammebetingelser som er utdatert. Den andre løsningen på dette problemet er at det krever at man involverer innbyggere og relevante aktører flere steder og på andre måter enn i dag (se flere detaljer under *Pilotkonsept detaljreguleringsplanprosess*).

Basert på disse innspillene ser man noen av de komplekse utfordringer planprosessene (spesielt detaljreguleringsplan) står ovenfor og hvorfor man får store konflikter mellom utbyggere, kommune og innbyggere. Dette er viktig for videre arbeid med Folketråkk Databasen prosjektet og som man må designe løsningen rundt.

Sitater - Dagens situasjon

Det kom også en del innspill på hvem som skal høres på og hvordan dataen går ut på dato, samt at medvirkningen må skje på riktig tid i en prosess, eller at prosessen må endres til å være fleksibel for innspill på alle steder i prosessen. Her er noen sitater som belyser dette:

"Vi må passe på at vi ikke låser oss av loven (mange eksempler på systemet som stoppet viktige innspill til planleggingen). Systemet er ikke laget for å ta imot innspill p.t. Kan folketråd være det «utløpsstedet» for behov innbyggere har? Istedenfor å gå ut i protester slik at det blir konflikt og ikke blir fanget opp på en god måte."

- Fagperson

"Vi må bygge kompetanse for medvirkning hos borgere slik at de kan komme med innspill på en god måte."

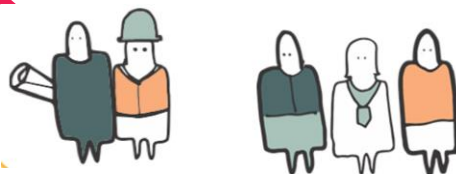
- Utbygger

"Vi sliter med å få medvirkning på rett tid (manglende kompetanse). Det kommer innspill, men på feil tidspunkt og måte – noe som gjør det vanskelig å ta det imot. Målet bør være: rett medvirkning til rett tid."

- Kommune

"Vi i ønsker å danne et godt arbeidsgrunnlag for utbyggingen."

- Utbygger

"Kunnskapen er ferskvare siden det er veldig avhengig av de menneskene som bor der nå – behovene endrer seg fort. Folketråd blir viktig for dette."

- Fagperson

"Det er store forskjeller mellom kommuner, men det burde ikke være det. Vi mangler standarder og prosesser som er like på tvers (kommunene bør gjøre dette på «den norske» måten (tillit mellom styresmakt og innbygger, som har vært høy i Norge.)"

- Kommune

"Kommunene føler seg veldig låst av planer. Prosesser tar tid og når noe er først utrettet så er det utdatert."

- Fagperson

"Formålet med medvirkning er å samle kunnskap fra folk som sitter tettest på. Det gjelder både strategisk og handlingsplaner slik at det er potensiale for gjenbruk hvis man bruker ett verktøy for å sende inn innspill som er tilgjengelige i prosessen videre."

- Fagperson

“Vi må passe på at vi ikke låser oss av loven (mange eksempler på systemet som stoppet viktige innspill til planleggingen). Systemet er ikke laget for å ta imot innspill p.t. Kan folketråd være det «utløpsstedet» for behov innbyggere har? Istedenfor å gå ut i protester slik at det blir konflikt og ikke blir fanget opp på en god måte.”

- Fagperson

**Hvordan kan man fange opp konflikter før de kommer til å skje?
Innbyggeren reagerer ofte for sent på planene, dersom man har en bedre dialog mellom alle parter så håper vi å hindre konflikt.**

“Vi må bygge kompetanse for medvirkning hos borgere slik at de kan komme med innspill på en god måte.”

- Utbygger

Både kommune og utbygger føler at de ikke får de riktige innspillene fra borgerne og ønsker at dette må støttes opp under et Folketråd Database verktøy.

“Vi ønsker å danne et godt arbeidsgrunnlag for utbyggingen.”

- Utbygger

Utbygger har behov for å ha riktig informasjon og nok informasjon til å kunne minske risikoen ved prosjektet. De som vet mest er de som tjener mest.

"Vi sliter med å få medvirkning på rett tid (manglende kompetanse). Det kommer innspill, men på feil tidspunkt og måte – noe som gjør det vanskelig å ta det imot. Målet bør være: rett medvirkning til rett tid."

- Kommune

Kommunene har utfordring med medvirkning og hvordan bruke det til riktig tid, med de riktige aktørene. Det vil si at kunnskapen som blir hentet inn og eventuelt samlet inn i en database ikke nødvendigvis har høy kvalitet. Dette er et viktig punkt som må løses for integritet og nyttiggjøringen av databasen.

"Kunnskapen er ferskvare siden det er veldig avhengig av de menneskene som bor der nå – behovene endrer seg fort. Folkeetterspøringer blir viktig for dette."

- Fagperson

Noen data må klassifiseres som ferske og innhentes ofte, mens andre data har lengre holdbarhet og trenger ikke å bli innhentet så ofte.

"Formålet med medvirkning er å samle kunnskap fra folk som sitter tettest på. Det gjelder både strategisk- og handlingsplaner slik at det er potensiale for gjenbruk hvis man bruker ett verktøy for å sende inn innspill som er tilgjengelige i prosessen videre."

- Fagperson

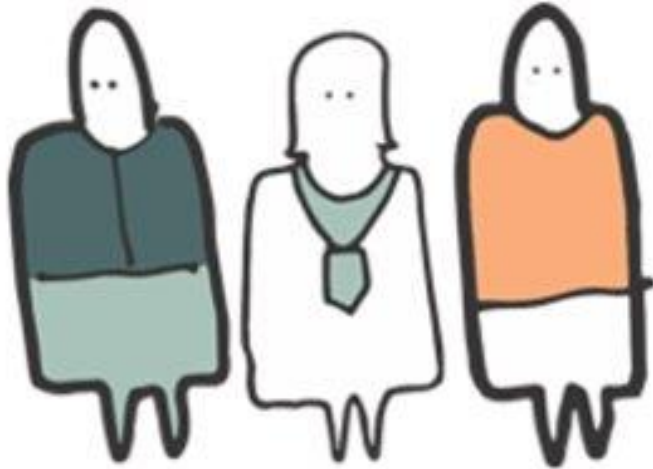
Viktigheten av gjenbruk av data flere steder i planprosessen, men også flere steder i organisasjonen. Bygge på «bare en gang»-prinsippet, slik at man hindrer medvirkningstretthet.

“Det er store forskjeller mellom kommuner, men det burde ikke være det. Vi mangler standarder og prosesser som er like på tvers (kommunene bør gjøre dette på «den norske» måten*).*referes til tillit mellom styresmakt og innbygger, som har vært høy i Norge.

- Kommune

**I dag lages det mange gode verktøy, men siden dette ikke er sentralisert og pålagt blir disse verktøyene brukt i varierende grad.
Derfor er det viktig for Folketråkk database å få med en aktør i prosjektgruppen som kan sikre at dette verktøyet blir standard i alle kommuner.**

Overordnet informasjonsbehov hos kommunen

Arbeidsgruppen diskuterte informasjonsbehov hos kommuner og utbyggere i planprosesser. Kommuner er opptatt av å ivareta lokaldemokratiet, lokalsamfunnets interesser og bærekraftig utvikling. De er opptatt av målene i samfunnsdelen og arealbruken som er fastsatt i kommuneplanens arealdel. Kommuner vil forsikre at ny og framtidig utvikling foregår innenfor eksisterende rammebetingelser.

Det er avdekket flere informasjonsbehov (som man får gjennom medvirkning) hos kommuner for å oppnå mer effektive planprosesser:

- Kommuner har en utfordring med at medvirkningsprosessen er demografisk skjevfordelt, slik at innspillene og resultatene speiler en særgruppes preferanser, på bekostning av andre gruppers ønsker og behov nå og frem i tid.
- Kommuner har behov for å forstå hvordan behov for teknisk og sosial infrastruktur (f.eks. kollektivtransport, barnehager, skoler, ol.) blir påvirket av tiltak.
- Kommuner trenger kunnskap om dagens bruk, ønsker og behov.

Overordnet informasjonsbehov hos utbygger

Folketråkk database handler om å skape et godt arbeids- og konkurransegrunnlag for utbyggeren. Utbyggere er kommersielle aktører og har effektivitets- og kostnadsfokus. De trenger veiledning fra kommunen for å treffe et godt planforslag så fort som mulig. De ønsker å forstå mulighetsrommet i reguleringsplanen for å kunne skape prosjektet som innbyggere ønsker å være en del av.

Informasjonsbehov hos utbyggere:

- Utbyggere ønsker å vite om alt som kan skape risiko i prosjektet for å kunne håndtere den.
- Utbyggere ønsker å ha god forståelse for demografien i området, både dagens og fremtidig.
- De er avhengige av å forstå innbyggerens ønsker, sosial infrastruktur og fremtidige planer for tomten.
- De ønsker å vite hvilke rammebetingelser som foreligger for utforming og prosess, hvilke innspill er kommet tidligere, og hvilke potensielle konflikter ligger i området.
- I tillegg er det nyttig å vite hvem interessentene og aktørene i området er.

Identifiserte datapunkter som er interessante å innhente til Folkestråkk database

Arbeidsgruppen diskuterte datapunkt som kan bidra til å dekke informasjonsbehovene hos utbyggere og kommuner. Kommuner og utbyggere har felles informasjonsbehov da prosessen skal gjennomføres av begge. utfordringen er at informasjon ligger i siloer og store mengder av den gjør det umulig å se det store bildet.

Det er en blanding av offentlige og private data, både rå- og prosesserte data. Dette er ikke en uttømmende liste, men en god start for arbeidet med Folkestråkk database i prosjektets neste fase:

Relatert til plan: Mulighetsrommet som ligger i reguleringsplanen, utnyttelsesgrad, krav og ønsker fra andre planer, krav for rekkefølge, kollektiv tilbud, demografi, skolekrets nivå, brukerundersøkelse relatert til demografi (nåværende og fremtidige beboere), markedspris (eiendomsverdi), krav til uterom, krav til infrastruktur (finnes det kapasitet eller må det etableres?), grunnforhold, informasjon om tidligere konflikter, langsiktige ønsker (f.eks. ønske om å tiltrekke seg flere familier), tilrettelegge læring fra andre prosjekter.

Medvirkningsdata: mobilitetsdata, servicetilbud, uterom og møteplasser, trafikk, sykkelveier, bærekraft, områdeattraktivitet mv..

Anbefalinger om veien videre

- Oppsummering fra arbeidsmøter 1-3
- Verdi for alle aktører i planprosessen
- Folketråkk database skal bidra til verdi for alle aktører i planprosessen
- Prinsipper for Folketråkk database
- Incentiver og gevinster
- Veien videre
- Refleksjon rundt detaljregulering og kommunal planstrategi i etterkant av arbeidsmøter

Oppsummering fra arbeidsmøter 1-3

Dette har vi lært:

Folkeetråkk database blir et verktøy som bygger broer og hindrer konflikter mellom aktørene i planprosessen. Behovet for et slikt verktøy har blitt bekreftet i tidligere Folkeetråkk prosjekter men også i arbeidsmøtene gjennomført i dette prosjektet.

Prinsipper:

Prinsipp 1: Bygge på eksisterende løsninger og kunnskap

Prinsipp 2: Proaktiv, tidlig involvering av berørte og interessenter

Prinsipp 3: Følge rammeverket for Informasjonsforvaltning til Digitaliseringsdirektoratet

Prinsipp 4: Ivareta personvern

Neste steg for prosjektet:

Konkretisere en pilot

Gjennomføre en pilot

Skalere og utvikle videre

Fortsette avklaringer rundt eierskap, samarbeid og ansvar

D
O
G
A

Plattformen må kunne håndtere:

- Mye data med forskjellig format
- Offentlige og private data
- Transparens
- Brukervennlig
- Basert på tjenester
- Mange ulike brukere – offentlige og private
- Behov for å kunne gjøre tilpasninger
- Mulighet for forskjellige eiere/driftere over tid
- Mulighet for gjenbruk i andre prosesser

Folkeettråkk database skal bidra til verdi for alle aktører i planprosessen

Dagens praksis innen medvirkning i planprosesser har mange muligheter for forbedringer. Arbeidsmøtene ga oss en tydelig forståelse av verdien for alle delene i planprosessen av å ha et nasjonalt databaseverktøy: Et felles verktøy som gjør innbyggernes behov i et område klarere, noe som bidrar til økt livskvalitet hos innbyggere og mer effektiv dialog mellom utbyggere og kommuner.

Folkeettråkk database skal sikre at innbyggerens stemme blir hørt i planprosessene, bl.a. ved å utvikle et verktøy for bedre dialog og samhandling mellom kommune og utbygger. Ved å etablere et felles kunnskapsgrunnlag som er basert på innbyggers behov, vil det bidra til økt kvalitet i utformingen av fysiske og sosiale omgivelser som er relevant for innbyggerne.

I piloteringen av Folkeettråkk database er det utbyggere og kommuner som er brukere av verktøyet. I senere versjoner kan man tenke seg at innbyggeren også får direkte tilgang til verktøyet.

D
O
G
A

«Folkeettråkk som et verktøy for å skape
transparens, innsyn og innsikt. Kjernen er at
innbyggeren opplever dette som relevant og kan
se resultater av det.»

- Innspill fra workshop 1

Prinsipper for Folkeetråkk database

D
O
G
A

Prinsipp 1: bygge på eksisterende løsninger og kunnskap

En åpen plattform som er tilgjengelig for alle: Det finnes en rekke verktøy for å drive planprosesser med støtte for medvirkning. Det finnes systemer på utviklersiden som er felles for mange utviklere. Det finnes flere datakilder med gode integrasjonsmuligheter og en offentlig tillitsinfrastruktur av registre og felleskomponenter. Ambisjonen for Folkeetråkk database bør være å knytte sammen aktører, løsninger og systemer på nye og bedre måter, ikke bygge alt/noe nytt «fra bunn av». Dette innebærer at store deler av løsningen kan bygges på felleskomponenter og løsninger i markedet som allerede har løsninger for integrasjon mot private systemleverandører og komplekse datadrevne tjenester.

Prinsipp 2: proaktiv, tidlig involvering av berørte og interessenter

Sikre at innbyggere kan komme med innspill når de har noe å si, ikke når planprosessen krever at du skal gjøre det. Innbyggere kan gi innspill, men også få varsel når noe endrer seg i et interesseområde. Åpne for innspill fra andre enn eksisterende beboere. Jfr. Behovs- og mulighetsanalysen, er dette modul 3 og 4. Må vurderes gjennomført på senere tidspunkt, etter en prioritert rekkefølge.

Prinsipp 3: Følge rammeverket for Informasjonsforvaltning til Digitaliseringsdirektoratet

Rammeverket skal gi føringer, støtte og verktøy i arbeidet med Folkeetråkk Databasen og etableringen av «kun én gang» som førende prinsipp. Det sikrer at man bla. bruker like begrep på tvers av datakilder. Informasjonsforvaltning blir en viktig kostnadsdriver i Folkeetråkk slik at dette prinsippet blir viktig for å kunne skape verdi i prosjektet.

Prinsipp 4: Etisk utvikling

Det er grunnleggende at Folkeetråkk har høy digital tillit i samfunnet og plattformen bør derfor utvikle et verdirammeverk som løsningen utvikles i samsvar med. Innebygd personvern er lovfestet og selvsagt, men ettersom et av hovedmålene til prosjektet er å sikre et levende demokrati, så vil det være vesentlig å også ivareta verdier som ikke er lovfestet i den videre utviklingen, både med hensyn til tilgjengelighet, rettferdighet, og transparens.

Insentiver og gevinster som må skapes for at Folkeetråkk database skal lykkes

Det er viktig å ha et bevisst forhold til insentiver forskjellige interessenter trenger når man jobber med innovasjon. Et insentiv er noe som motiverer til handling. Det å forstå og skape insentiver for bruk av Folkeetråkk databasen er avgjørende for å utvikle en tjeneste som skaper verdi og overlever over tid.

Arbeidsgruppen diskuterte insentiver og gevinster Folkeetråkk databasen må skape for hovedmålgruppene (kommuner, innbyggere, utbyggere) som skal motivere dem til å bruke tjenesten. Oppsummeringen følger:

Kommuner

- Bidra til en effektiv og grundig prosess gjennom digitalisering, bedre informasjon og samhandling
- Gi bedre innsikt i helheten for å sikre bærekraftig utvikling
- Skape bedre dialog med innbyggere og andre
- Føles relevant for alle deler av kommunen, ikke bare planavdelingen

Innbygger

- Skape mulighet for å være med å forme lokalmiljøet og samfunnet
- Gi mulighet til å kunne opplyse om sine behov
- Gi mulighet til å kunne utføre sin borgerplikt
- Skape opplevelse av at man har en form for innflytelse (gjennom f.eks. tilbakemelding)

Utbygger

- Effektiv prosess – "tid er penger"
- Bedre erfaringsdeling
- Redusere risiko for konflikter
- Bedre innsikt i innbyggerbehov for å skape vellykkede prosjekter

D
O
G
A

«Det er sabla god butikk å treffe spikeren på hodet. Her er det en vinn, vinn, vinn case for alle aktører»

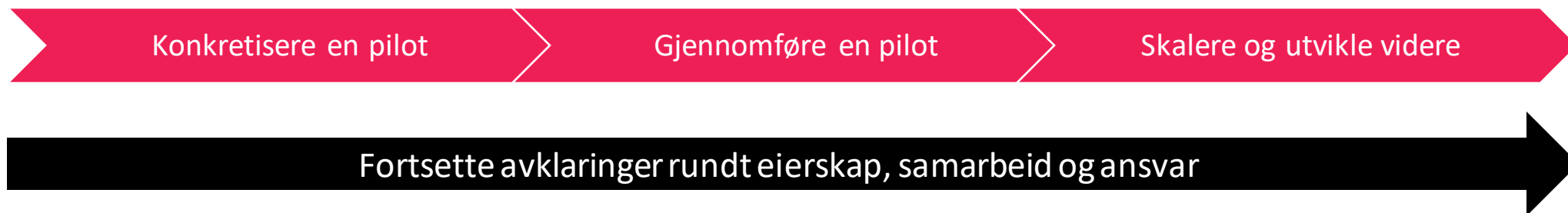
- Leo Sande Gasnier,
Digitaliseringsdirektoratet

Veien videre

Anbefaling om å fortsette avklaringer for organisering samtidig som man utvikler en pilot for Folkeetters database

D
O
G
A

Arbeidet gjort så langt er starten på konkretiseringen av hvordan Folkeetters database bør utvikles og hvilket potensiale som ligger i den. Det ble diskutert flere verdiforslag, løsninger og potensielle samarbeidspartnere i løpet av arbeidsmøtene. Samtidig var disse diskusjonene fortsatt på overordnet nivå og drevet av hypoteser. Det er behov for ytterligere konkretisering som vi anbefaler å gjennomføre gjennom detaljering og utvikling av en pilot samtidig som man fortsetter dialogen med viktige interessenter som på sikt kan bli viktige samarbeidspartnere for å lykkes med Folkeetters. Arbeidet videre er foreslått å struktureres slik:

Veien videre

Overordnet fremdriftsplan: Konkretisere en pilot

Forprosjektet anbefaler at DOGA, Norsk Eiendom og Digitaliseringsdirektoratet fortsetter detaljeringsarbeidet som er påbegynt i dette forprosjektet, gjerne med ekstern hjelp fra kompetansemiljøer fra tjenstedesign og forretningsutvikling. Målet er å detaljere en pilot som skaper rask verdi for noen få utvalgte målgrupper. Vi anbefaler å ta utgangspunktet i konseptet diskutert i WS1 og WS2 som er rettet mot kommuner og utbyggere (se slides 54-64 i vedlegg). Piloten bør detaljeres sammen med målgruppen slik at man kan raskt levere en tjeneste som målgruppen kan ta i bruk.

Forarbeid:

- Sikre finansiering
- Sikre samarbeidspartner (2 kommuner som piloten skal utarbeides med og bygges til)

Prosjekt:

- Lage utlysningstekst for å konkretisere en pilot: 3 til 4 mnd. Prosjekt.
- Innsamling av behov for noen konkrete roller i planavdelingen i kommunen (ca 2/3 stk per kommune) og noen utbyggere
- Analyse av behovene til aktørene
- Idémyldring sammen med kommunene og utbyggerne (arbeidsmøte)
- Flere runder med prototyping sammen med målgruppene (papir, digitalt og til slutt en fungerende pilot)
- Testing foreslåes skjer over 1 uke, etter test innhentes tilbakemeldinger på forslag på endringer

DOGA

Kompetanse og ressurser:

- Digital prosjektleder-kompetanse fra smidig utviklingsmetodikk
- Tjenstedesignere
- UX-designer
- Fagpersonell i kommunen
- Samarbeidende eiendomsutviklere

Budsjett:

Ca. 750.000 NOK

Konkretisere en pilot

Gjennomføre en pilot

Skalere og utvikle videre

Veien videre

Overordnet fremdriftsplan: Gjennomføre en pilot

I denne fasen utvikles det en pilot. Målet er å utvikle en tjeneste som raskt skaper verdi for den utvalgte målgruppen samtidig som man fortsetter å lære og konkretisere hvordan Folketråkk database kan se ut på lengre sikt. Forprosjektet anbefaler å involvere aktører som bidro i konkretiseringsfasen som «pilotbrukere». Forprosjektet anbefaler også å jobbe aktivt med å få en forpliktelse fra dem til å sette av tid til å komme med innspill, teste løsningen og evt. bruke tjenesten når den er lansert. «Pilotbrukere» er en kritisk suksessfaktor som skal kunne påvirke hvor fort tjenesten skal tas i bruk.

Forarbeid:

- Sikre finansiering
- Sikre samarbeidspartner (10 kommuner som tester prototypen)

Prosjekt:

- Lage utlysningstekst for gjennomføre pilot - 3 til 4 mnd. prosjekt
- Prosjektet består av: utvikle en pilot som deles med 10 kommuner og at de bruker den uten hjelp, tar utgangspunkt i spesifisering fra forrige fase.
- Opplæring av pilotbrukere
- Test over 2-4 uker
- Etter test innhentes tilbakemeldinger og forslag på endringer.
- Endringer gjennomføres

D
O
G
A

Kompetanse og ressurser:

- Digital prosjektleder kompetanse fra smidig utviklingsmetodikk
- Samme tjenstedesignere som fra «konkretisere en pilot»
- Utviklere(?)
- UX-designer
- Fagpersonell

Budsjett:

Avhengig av pilotens omfang

Konkretisere en pilot

Gjennomføre en pilot

Skalere og utvikle videre

Veien videre

Overordnet fremdriftsplan: Skalere og utvikle videre

Forutsatt at piloten er vellykket kan man i denne fasen fokusere på å få flere i målgruppen til å ta tjenesten i bruk. Det er forprosjektet sin erfaring at man i løpet av pilotfasen lærer mye om behov hos målgruppen og verdier piloten skaper. Det er viktig å ha tydelig kommunikasjon rundt dette til alle FolkeTråkk interessenter.

Man får som regel også gode innspill til andre tjenester som kan utvikles videre i pilotfasen, noe som skal bidra til ytterligere konkretisering av retningen for FolkeTråkk database.

D
O
G
A

Kompetanse og ressurser:

Prosjektledere/eiere med både digital og fag kompetanse

Budsjett:

Avhengig av suksess av pilot, relasjoner, nettverk, foredragsmuligheter, m.m.

Konkretisere en pilot

Gjennomføre en pilot

Skalere og utvikle videre

Veien videre

Fortsette avklaringer rundt eierskap, samarbeid og ansvar

Arbeidet med å avklare organiseringen for Folkeetråkk database bør være løpende. Forprosjektet ser at det kan være utfordrende å finne eiere når det er fortsatt stor usikkerhet om hvordan Folkeetråkk databasen skal se ut i fremtiden. Samtidig vet vi, på bakgrunn av innspillene i arbeidsmøtene, at det er avgjørende å få med seg noen av samarbeidspartnere (f.eks. KMD og KS) om man skal lage en nasjonal løsning.

Vi anbefaler å starte/fortsette en aktiv dialog med de viktige samarbeidspartnere samtidig som man utvikler en pilot. Dersom man ikke får til en samarbeidspartner som har både kompetanse, erfaring og styrke til å gjennomføre og lede an et slikt nasjonalt prosjekt som Folkeetråkk database, så bør prosjektgruppen gjøre en grundig gjennomgang på hvorfor de skal gjennomføre Folkeetråkk database. Uten disse aktørene ombord ser vi ikke at den ønskede verdien vil være mulig å få til.

Vi anbefaler også å vurdere en gjennomføring av en samfunnsøkonomisk analyse for at det skal være enda klarere hva som er gevinstene med en slik database.

D
O
G
A

Refleksjon rundt detaljregulering og kommunal planstrategi i etterkant av arbeidsmøter

D
O
G
A

I etterkant av arbeidsmøtene har prosjektgruppen kommet frem til at detaljregulering bør byttes ut med områderegulering, En reguleringsprosess hvor kommunen står som initiativtaker; altså områdeplan, er en enklere vei. Da vil føringene fra medvirkningsprosessen være kjent ved oppstart detaljplan, og man kan evt. ha oppfølgende pilot i detaljplanfase, for ytterligere konkretisering og detaljering av innbyggerforslagene. Denne planen er detaljert men samtidig mer overordnet og helhetlig enn en enkelt tomt i en detaljregulering, som vanligvis kun er et enkelt boligprosjekt e.l. som forholder seg lite til omgivelsene.

Kommunal planstrategi bør byttes ut med kommuneplanprosessens arealdel.

Dette har ingen alvorlige konsekvenser for innholdet som står her da det kan lett justeres til de andre planene, så lenge kriteriene om raske gevinster for alle partene blir oppfylt.

Se slide: *Argumenter for reguleringsplan(detaljregulering) som første pilot*

Organisering og videre rigging

- Organisering
- Samarbeid
- Eierskap
- Risiko
- Fremtidens referansegruppe

Organisering

Den foreslåtte organiseringen bør tilpasses og implementeres etter at den første piloten av Folketråkk databasen er utviklet (som anbefalt i denne rapporten) for å sikre at dette fungerer i praksis.

Det er et forslag fra arbeidsmøtene om at Folketråkk database kan organiseres som en portefølje med delprosjekter og gjennomføres som enkeltstående arbeidsstrømmer. Til sammen skal leveransene i disse delprosjektene utgjøre Folketråkk databasen. Delprosjektene kan gjennomføres parallelt og løse forskjellige, avgrensede behov. Formålet er å drive rask utvikling med fokus på gevinstrealisering. Det er anbefalt å gjennomføre delprosjekter i samarbeid med målgruppene for hvert prosjekt, f eks kommuner. Delprosjektene kan ha forskjellige eiere.

For å lykkes med en slik fragmentert og iterativ tjenesteutvikling er det viktig å sette felles retning og enes om visjon for Folketråkk databasen. Det er også viktig å enes om prinsipper for samarbeid og ansvarsområder for hvert delprosjekt, men også på overordnet nivå.

D
O
G
A

«Vi må dele opp elefanten i små biter. Samtidig som ting henger sammen»

- Innspill fra workshop 3

Samarbeid

Arbeidsgruppen diskuterte samarbeidspartnere som er viktige å ha med seg i tidlig fase av Folkeetråkk database utviklingen. I tillegg til allerede eksisterende samarbeidspartnere, har det kommet innspill om både offentlige og private samarbeidspartnere. Videre følger en oppsummering av disse innspillene.

Offentlige samarbeidspartnere

Det var stor enighet i arbeidsmøtene om viktigheten av å ha med seg Kommunal- og moderniseringsdepartementet helt fra starten. Statens Kartverket og KS, eller en annen organisasjon med lignende ansvarsområde, disse er utpekt som viktige samarbeidspartnere for Folkeetråkk Database mtp. gjennomføring. Digitaliseringsdirektoratet bør også være involvert for å sikre god informasjonshåndtering og lovkrav.

Offentlige private samarbeidspartnere(OPS)

Samarbeid mellom det offentlige og det private er påpekt som avgjørende og det er ønskelig å involvere aktører med god erfaring fra slike samarbeid. I dette tilfellet er Brønnøysundregistrene nevnt som en potensielt god samarbeidspartner.

Andre samarbeidspartnere

Når det gjelder samarbeid med private aktører er det fokus på kompetanse og aktører som er interessenter for Folkeetråkk Database. Opptrinn/Bygg 21, Leva (medvirkningseksperter) og konsulentmiljøer med teknisk-, juridisk- og domenekompetanse er trukket frem.

Når Folkeetråkk database skal tilby tjenester til innbyggere blir det viktig å øke kompetansen hos denne målgruppen. Kompetanseøkning bør settes opp som et eget arbeidsstrøm, gjerne gjennom partnerskap med et miljø som har erfaring med dette.

D
O
G
A

Eierskap

Arbeidsgruppen diskuterte forskjellige eierskapsmodeller og kom til enighet om noen hovedprinsipper som oppsummeres her:

- Vi må frigjøre oss fra at det er en løsning som eies ett sted (delt eierskap)
- Eiere må representere alle aktører(innbygger, kommune, utbygger)
- Forståelse av insentiver og gevinster er viktig for å kunne finne riktige eiere
- Eierskapet kan endres over tid ettersom Folketråkk utvikles

Det blir viktig å sette felles visjon, mål og definere tydelig ansvar for å lykkes med en slik eierskapsmodell. Det anbefales også å undersøke eksisterende samarbeidsprosjekter basert på lignende modeller før man bestemmer seg. HUNT-prosjektet er fremhevet som et relevant prosjekt å lære av.

Det ble foreslått at Folketråkk database bør opprettes som en felles Nasjonalordning, ikke noe utbyggere eller kommuner kan velge selv om de vil bruke.

Det er diskutert at Folketråkk database bør finansieres av det offentlige (staten) og private (store eiendomsutviklere) i felleskap.

D
O
G
A

Risiko

Det er noe risiko knyttet til en eierskapsmodell med flere eiere som har forskjellige insentiver som beskrevet nedenfor:

For stort for fort

Folketråkk er en plattform med et enormt potensiale på sikt. Gjennomføringen krever samarbeid mellom aktører med forskjellige behov og insentiver. Kompleksiteten av gjennomføringen anses dermed som høy. Det er risiko for at man prøver å løse for mange behov samtidig og at man gaper for stort. Dette kan resultere i lange prosjekter som skaper tjenesten som ikke blir tatt i bruk eller som ikke skaper verdi for de relevante målgruppene.

Klarer ikke å finne gode/riktige samarbeidspartnere/eiere

Folketråkk er avhengig av et godt samarbeid mellom flere aktører, både offentlige og private. Det er identifisert flere samarbeid som anses som viktige i tiden fremover, men som ikke er på plass. Mislykkes man med å etablere disse samarbeid kan man risikere å ikke få med seg støtten man er avhengig av for at Folketråkk skal overleve. Dette kan gå ut på manglende finansiering og kompetanse som er nødvendig for å utvikle og forvalte Folketråkk på en god måte.

Kommunisere gevinster

Folketråkk er avhengig av å både se det store bildet og detaljering av konseptet på en gang. Dersom Folketråkk skal klare å kommuniserer prosjektets samfunnsmessige verdi for fremtidige samarbeidsparter og brukere av tjenesten, så vil det anbefales å lage en samfunnsøkonomisk analyse som kan støtte dette.

Forprosjektets anbefaling for veien videre er forankret i risikobildet beskrevet her. Arbeidsstrømmer foreslått skal fungere risikostyrende.

D
O
G
A

Vedlegg

D
O
G
A

Sammendrag og
bakgrunn

Aktiviteter i forprosjektet

Forstå og bli enige

Mål: Ha samme forståelse av målet for prosjektet. Prioritere fokusområder i arbeidsmøtene, definere relevante aktører som skal involveres og hovedmålgruppe FolkeTråkk skal dekke behov hos sammen. Justere plan.

Workshop 1. Bruker og målilde

Mål: Skape enda bedre forståelse for behovene hos de aktørene vi skal ha som hovedmålgruppe. Vi kartlegger prosesser de jobber med, verktøy de bruker i dag og øker forståelse for hvilken innsikt og data som er viktigst for dem.

Denne prosessen skal hjelpe oss med å utarbeide et målilde og prioritere utviklingen av FolkeTråkk for å sikre adopsjon blant brukere.

Vi tar utgangspunkt i to kommuner slik som Drammen og Flesberg for å sikre at det treffer kommuner av alle størrelser.

Workshop 2: Data

Mål: Vurdere og anbefale teknisk oppsett av FolkeTråkk gitt det langsiktige målilde og skisse av løsningen som utarbeides i Workshop 1.

Vi kartlegger eksisterende datakilder, løsninger og aktører vi kan jobbe med. Vi diskuterer arkitektur og krav for sikkerhet.

Workshop 3: Forretningsmodell

Mål: Diskutere og avdekke mulige former for fremtidig samarbeid med relevante aktører.

Vi samler faglige eksperter som ser muligheter for samarbeid og diskuterer relevante forretningsmodeller for å bygge verdiforslag som sikrer at FolkeTråkk overleve over tid. Vi diskuterer innsamling, bruk og deling av data i forhold til personvern og andre juridiske aspekter.

Rapport

Mål: Utarbeidelse, forankring og presentasjon av rapporten til prosjektgruppen og andre interessenter.

Brukernær prosess

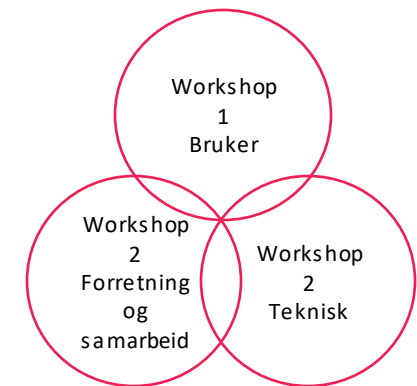
For å innhente mest mulig relevant innsikt ønsket vi å gjennomføre en prosess som var: **brukernær** for å sikre riktig fundament å bygge videre på, **iterativ** for å bygge på kunnskapen over tid og **fokusert** for å sikre høy kvalitet på innspillene vi får.

For å få dette til delte vi dialogkonferansen i tre deler, dette er basert på erfaring fra å kjøre store dialogkonferanser (Nokios, Altinn Hackatons etc). Det vi ville unngå var at mange gode diskusjoner og tanker forsvant uten av prosjektgruppen fikk høre om de. Derfor delte vi opp i 3 mindre workshops med noen få høy-kompetente aktører (maks 10stk) som kunne gi gode råd og komme med idéer på riktig område. Slik sikret vi at kunnskapen ble dypere, samtidig som man bygger bånd som gjør at man kan lettere samarbeide med disse viktige aktørene i fremtiden.

Kunnskap som kom frem i hver workshop bygget fundamentet til neste workshop og dermed fikk vi en større tidslomme til å reflektere og sikre høyere kvalitet på rapporten.

Prosjektgruppen og leverandør har hatt en tett dialog under hele forprosjektet; til å gi innspill på tilnærming, fremgang, funn, og trekke på ekspertnettverket deres til å finne de best egnede deltakerne til arbeidsmøtene.

D
O
G
A

Prosjektet foreslo tre workshoper, der fokuset handlet om å se brukerens behov, tekniske muligheter, forretningsmuligheter og samarbeid. Det er i det overlappende rommet i midten at vi skaper verdien for FolkeTråkk databasen.

Deltagere

D
O
A

Workshop 1

Sverre Landmark, Probiz
Thorbjørn Barrett Sele, Ferd Eiendom
Anders Tormod Rudlang, Drammen kommune
Vibeke Arnesen, Moss kommune
Agnethe Weisæth, Moss kommune
Kari Nilssen, Hamar kommune
Gro Sandkjær Hanssen, OsloMet/NMBU
Kent Olav Hovstein, LEVA Urban Design
Erlend Grimeland, Loft4
Leo S. Gasnier, Altinn/Digdir
Thor Olaf Askjer, Norsk Eiendom
Ingvil A. Hegna, DOGA

Workshop 2

Christina Solli Ektvedt, OBOS
Qiong Yao Xu, Drammen kommune
Erlend Grimeland, Loft4
Frank Åseli, Digitaliseringsdirektoratet
Gunnar Ridderstrøm, NMBU
Steinar Skagemo, Brønnøysundregistrene
Liv Arnica F. Hovland, Oslo Origo
Suhas Govind Joshi, UiO
Tor Olav Almås, Norconsult
Astrid Hvattum, Geodata
Leo S. Gasnier, Altinn/Digdir
Vidar Fiskum, Norsk Eiendom
Frank Åseli, Digitaliseringsdirektoratet
Ingvil A. Hegna, DOGA

Workshop 3

Sverre Landmark, Probiz
Svein Frydenlund, Hamar kommune
Gro Sandkjær Hanssen, OsloMet/NMBU
Erlend Grimeland, Loft4
Ingerid H. Almaas, DOGA
Eirin Bråten Nygård, Drammen kommune
Leo S. Gasnier, Altinn/Digdir
Thor Olaf Askjer, Norsk Eiendom
Vidar Fiskum, Norsk Eiendom
Geir Jacobsen, Brønnøysundregistrene/Opptrinn
Ingvil A. Hegna, DOGA

D
O
G
A

Dagens situasjon

Dagens situasjon

Sitater utbyggere

D
O
G
A

Utbygger: "At medvirkning blir lagt opp for sent, når medvirkningen skjer i dag er for sent. Må gjøres før oppstartsmøte.»

Utbygger: "Kommuneplanen skal gjelde i lang tid, samtidig er den juridisk bindende. Det gjør at Plan- og Bygningsetaten følger kommuneplanen 100% og ikke bygger noe som ikke er helt i henhold til kommuneplanen (mer juridisk utfordring). Vi må passe oss for å ikke gape over for mye.»

Utbygger: "Det er viktig at kommuneplaner lages slik at man kan bruke medvirkning i senereprosess – ikke gå for detaljert for tidlig.»

Utbygger: "Fase 1: database i reguleringsprosessen (i dag hentes inn innspill i høringsrunden der endringsviljen er lav da man har allerede brukt mye tid på å komme til enighet om hva man skal). Etablere «dashboard» på ganske detaljert nivå, kjøre medvirkning i starten så planlegging. Fase 2: planleggingsfasen – høyere nivå. Fase 3: utbygger som skal bygge noe basert på eldre reguleringsplaner. Her kan det være veldig nyttig med medvirkning slik at man kan hente inn ferskvare innspill og ser det opp mot reguleringsplanen og tilpasser derfra. Dette er et juridisk spørsmål.»

Utbygger: "Støtter arbeidet på reguleringsplan-nivå – da får man inn konkrete innspill og bygge saker som kan støttes (voting system?). På kommuneplannivå henter man inn langsiktige innspill rundt behov over tid. Kunnskapen hentet inn fra medvirkning er ferskvare – eksempel med Økern – tror ikke på database med kunnskapsbase på hva folk trenger. Men.. klarer man å involvere på riktig tidspunkt så kan man bruke ferske innspill i pågående prosesser.

Dagens situasjon- Sitater kommuner/fagperspektiv

D
O
G
A

Kommune: "Vi ønsker å ha medvirkning inn på alle nivåer så det er viktig å bruke medvirkning på de strategiske planene for eksempel på kommuneplan. »

Kommune: "Plan og bygningsloven har ikke medvirkning med eksplisitt. Vi må sikre at man tar innspill med seg tilbake til de strategiske diskusjonene slik at alle kan føle seg hørt.»

Utbygger: "Kunnskapsoverføring er ekstremt viktig (fra lavere nivåer til de høyere).»

Fagperson: "Kommuneplan, handlingsplan, arealdel er de tre nivåene hvor rammene og de store strukturene legges. Kunnskapen er ferskvare siden det er veldig avhengig av de menneskene som bor der nå – behovene endrer seg fort. Slik at Folkestråkk blir viktig for dette. Det er viktig å være innom alle plannivåene, men de alle har forskjellig rolle og det er viktig.»

Utbygger: "Jo mer detaljert tema for medvirkningen er jo mer er det fersk vare. I de øvre nivåene handler det om langsiktige diskusjoner om hvordan vi ønsker samfunnet. Starten av planstrategi – innspill fra historiske innspill og andre prosesser. Arealdelen skal også ha nytte av eksisterende kunnskap. Den enkelte saksbehandler i kommunen kan også dra nytte av denne kunnskapen.»

Kommune: "Kommuneplanen er ganske abstrakt slik at det blir vanskelig å gi gode innspill på dette nivået. MEN det kan være nyttig å få innspill fra de høyere nivåene inn i de lavere nivåene. Og det kan være relevant å få innspill fra de lavere nivåene når man jobber med de høyere nivåene. Slik at informasjonen er nyttig på tvers av nivåer – må gå begge veier. Arealdel – kan være nyttig å kunne dele kunnskap på tvers av sektorer og aktører. »

Kommune: "Når man bygger en ny kommune (rygge f eks) så er det viktig å hente inn visjons-medvirkning før man bestemmer hva kommunen skal gå ut på.»

Fagperson: "Detaljregulering er et godt sted å starte, fordi det handler om større områder enn en tomt (reguleringsplan), samtidig om det ikke er så høyt nivå som en kommuneplan."

Dagens situasjon

Sitater innbyggere

D
O
G
A

Utbygger: "Det er viktig å synliggjøre resultatet slik at de som kom med innspill ser at det har vært en effekt av det. Det er derfor det er mer viktig å jobbe med reguleringsplanen (det er der det er mest synlig)."

Fagperson: "Viktig å få medvirkningsprosessene tidlig, samle inn løpende detaljert innspill og aggregere det opp (istedenfor starte høyt og bryte ned). Da blir det med tillitsbyggende, folk skal kunne ta mer eierskap. Få med innbyggere tidlig og gjerne de stemmene som ikke er så aktive (de stille stemmene) – dette handler om å gjøre det enkelt og forståelig (kanskje man skal sette noen krav for hvem som bør medvirke?). Man bør snakke om prosjekter som ikke har gått bra slik at verdien av Folkestråkk blir mer synlig."

Fagperson: "Et aspekt av medvirkning er å bygge samfunnsborgere (koble folk på, bygge tillit til systemet). Det handler om innbygger og borgermedvirkning (ikke brukermedvirkning). Det må skje tidlig og høyt oppe i systemet – kommunal planstrategi. Brukere: kommune kan få oppdatert kunnskap på et utfordringsbilde. Areal – tilgjengeliggjøre kunnskap og fortelle noe om hva mer vi trenger. Utbygger – hva finnes av kunnskap som vi bare har tilgjengelig. (få oversikt). Mulig målgruppe: innbyggere selv, skape transparens og bygge tillit til systemet. Database = offentliggjøring. Kommuner har sine egne arkiver av dokumentasjon som ikke er offentlige akkurat nå (kommuner tjener penger på det akkurat nå)."

D
O
G
A

Anbefalinger om veien
videre

Forslag til piloter -Reguleringsplanprosess

D
O
G
A

Pilotkonsept Reguleringsplanprosess (detaljregulering)

D
O
G
A

Da vi gikk mer i detaljene på hvordan en slik løsning skulle bli brukt, ble det også klart at om man skulle kunne få til dette så måtte også reguleringsplanprosessen fungere litt annerledes enn det gjør i dag. Man må kunne vente med plandetaljene til etter at man har gjort en medvirkning med innbyggere/relevante aktører. Dette er ikke noe FolkeTråkk database i første omgang skal fokusere på, men er verdt å merke seg om man skal sikre god innbyggermedvirkning i prosessen.

Under og i etterkant av reguleringsplanprosessen vil all dokumentasjon legges inn i FolkeTråkk database som kunnskapsgrunnlag til videre utvikling av kommunene, både kommuneplan og reguleringsplan og andre tjenesteområder som har behov for denne type kunnskap. (se neste slide for mer detaljer)

Pilotkonsept detaljregulering

Konseptskisse fra arbeidsmøte

D
O
G
A

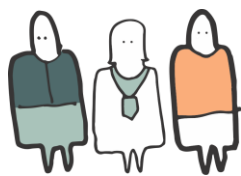
Dagens planprosess:

Ny planprosess med Folkestråkk database:

Initiativtaker: Utbygger

Eier/påseansvar: Kommune

- Folkestråkk database pilot 1
- **Innspill/kunnskap fra medvirkning legges inn i databasen

Pilotkonsept detaljregulering

Detaljert beskrivelse

Steg 1

Medvirkningsrapport:

Første steg i reguleringsplanprosessen ville være et dokument som beskrev krav og forventninger som ligger i kommuneplan og innbyggers behov rundt denne tomten, dette var det første en utbygger sjekket ut når de vurderte en tomt. Her ville utbygger se om forventningene som lå til grunn var i tråd med utbyggers mål og kunnskap. Etter at utbygger har vurdert dette vil man gå til neste steg i reguleringsplanprosessen.

Steg 2

Oppstartsmøte/skisser med kommunen og utbygger:

Her blir det diskutert rundt veldig grove skisser som er basert på FT DB forventninger og krav. Justeringer på skisser og planer blir gjort i etterkant av dette møtet, men ikke veldig detaljert enda.

Steg 3

Utarbeide planprogram:

utvikler utbygger detaljerte nok skisser til å få konkrete nok innspill fra innbyggere/berørte aktører.

Steg 4

Medvirkning:

Dette grunnlaget går så inn i en medvirkningsprosess med innbyggere, her samles inn innspill og gjøres medvirkningsprosess er med innbyggere og andre relevante aktører. I medvirkningsprosessen så er det viktig at kommunen står som avsender, selv om det er initiativtaker som organiserer det (i første omgang). Hvem man inviterer inn er også veldig viktig, her har kommunen en rolle å spille inn relevante aktører.

Steg 5

Utarbeide planforslag:

Nå har man samlet mange innspill og er klare for å detaljregulere. Ved å gjøre medvirkning før dette punktet så sikrer man at stemmene og innspillene kan bli inkludert i planene i motsetning til idag, da det kommer altfor sent inn og derfor blir som oftest ikke tatt hensyn til, da prosjektet er kommet for langt til å endre på.

Steg 6

Høring:

Etter at planen er detaljert ut så skal de på høring og her inviteres alle involverte og berørte til å gi innspill, men her forventes det da mindre konflikt siden medvirkningsinnspillene har blitt hørt på og fulgt opp der det er mulig. Dersom det ikke er mulig å følge noen viktige innspill så må dette kommuniseres og begrunnes godt til de berørte parter for å unngå konflikt.

Steg 7

Vedtak:

Vedtak blir gjort på vanlig måte

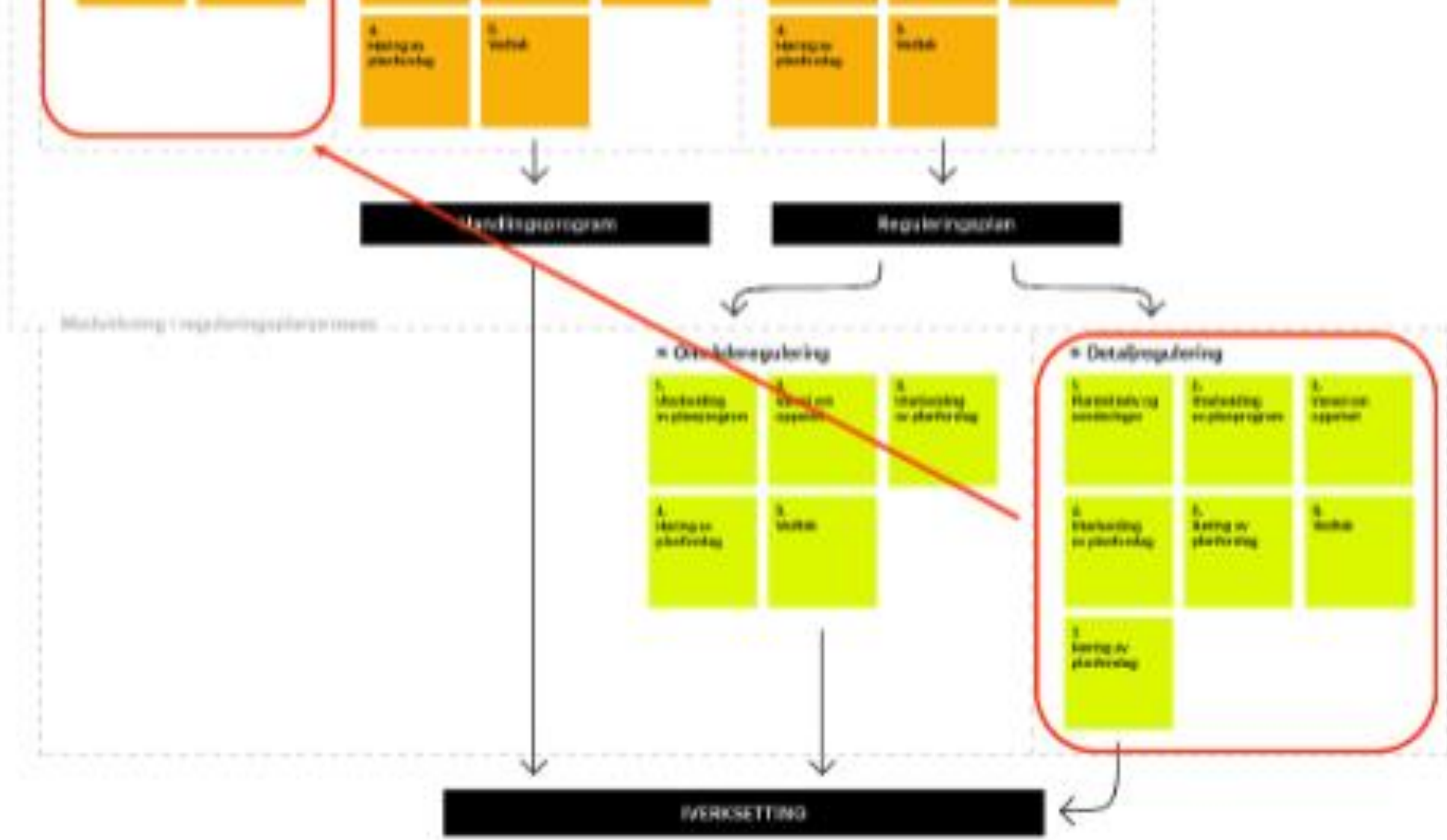
Steg 8

Evaluering:

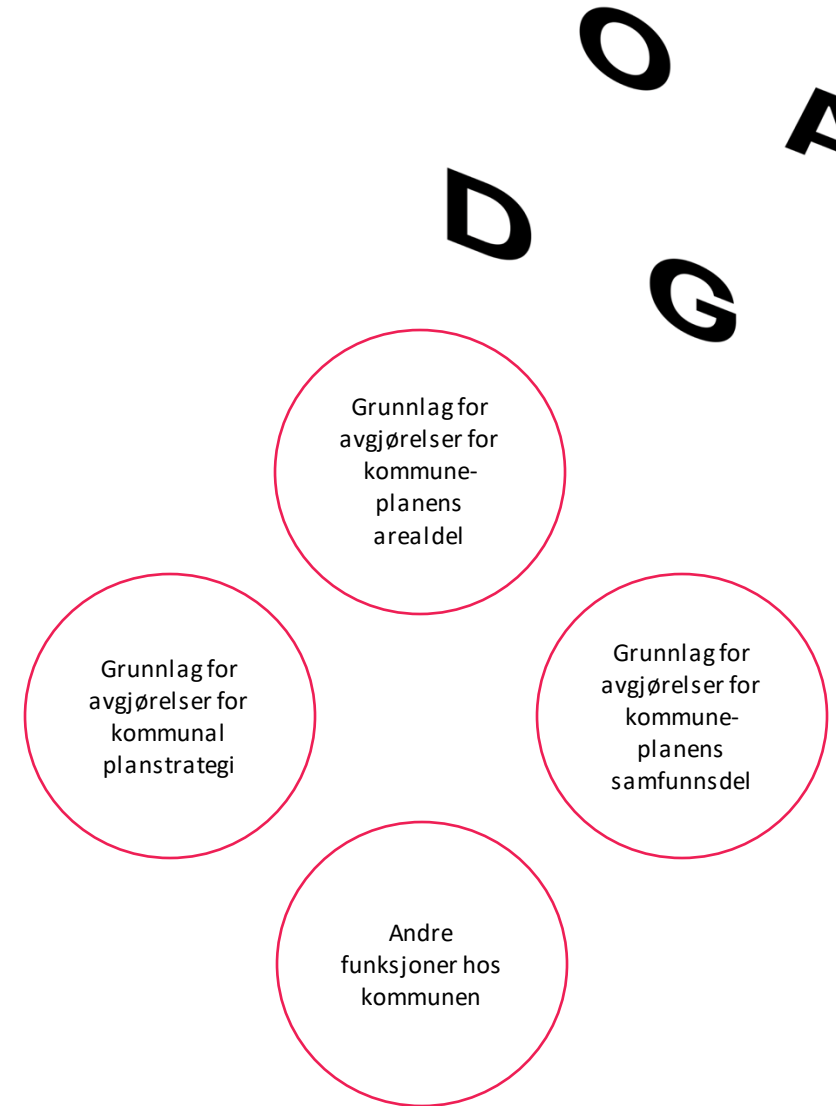
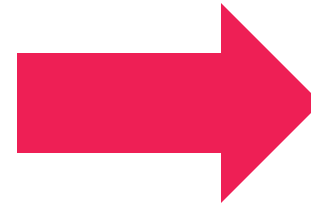
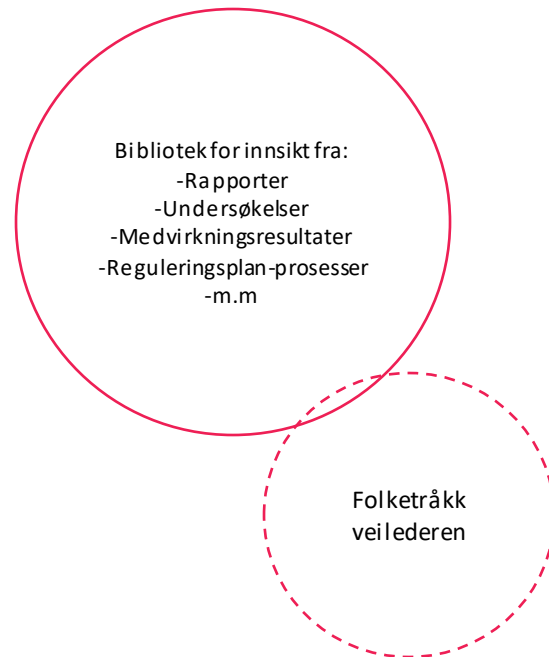
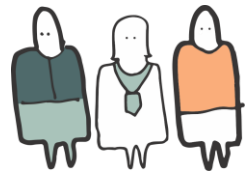
Evaluering av hvordan prosessen har gått og hva som ble bygget. Områdebehov blir oppdatert og lagt inn i Folkestråkk Database. Evaluering skjer rett etter at bygg er ferdig og f.eks. 10 år etterpå. All evaluering legges inn i Folkestråkk Database.

Forslag til piloter -Kommuneplanprosess

D
O
G
A

Pilotkonsept kommuneplanprosess

Forslag til piloter

D
O
G
A

Forslag til piloter

D
O
G
A

Forslaget fra arbeidsmøtene var at en slik database kunne være like nyttig i en kommuneplanprosess som en reguleringsplanprosess. Grunnen er at medvirkning er viktig å få til så tidlig som mulig, men de fleste har liten erfaring og forhold til tidlig fase kommuneplan, da ikke alle aktører inne i denne planprosessen. Derfor konkluderte vi med å starte i reguleringsplanprosess – da er man nærmere innbyggeren og utbyggere har også en rolle.

Når det gjelder å lage en pilot av Folketråkk database, er det detaljregulering som arbeidsmøte-deltagerne anbefalte å være det første stedet, mens kommuneplanprosess(planstrategi) kan fokuseres på etter at løsning har blitt validert på reguleringsplannivå.

Vi anbefaler at det kartlegges hvor i planprosessen en pilot ville vært suksessfull i *Konkretisering av Pilot- prosjektet*.

Selv om vi anbefaler at dette er to forskjellige piloter, så ser man for seg at løsningene bygger på hverandre. Innsikten/kunnskapen om et område bygges over tid – så funn i en detaljreguleringsprosess vil også ha verdi når man starter planstrategi-arbeidet.

I Folketråkk database legger man til rette for å samle innsikt og dele funn med de som trenger det i ulike faser og situasjoner. Det vil si at vi ser for oss at data fra innbygger kommer inn i fra en detaljregulering, denne data blir så brukt til å legge føringer i planstrategien, som igjen legger føringer i alle deler av kommuneplan og reguleringsplan etterhvert.

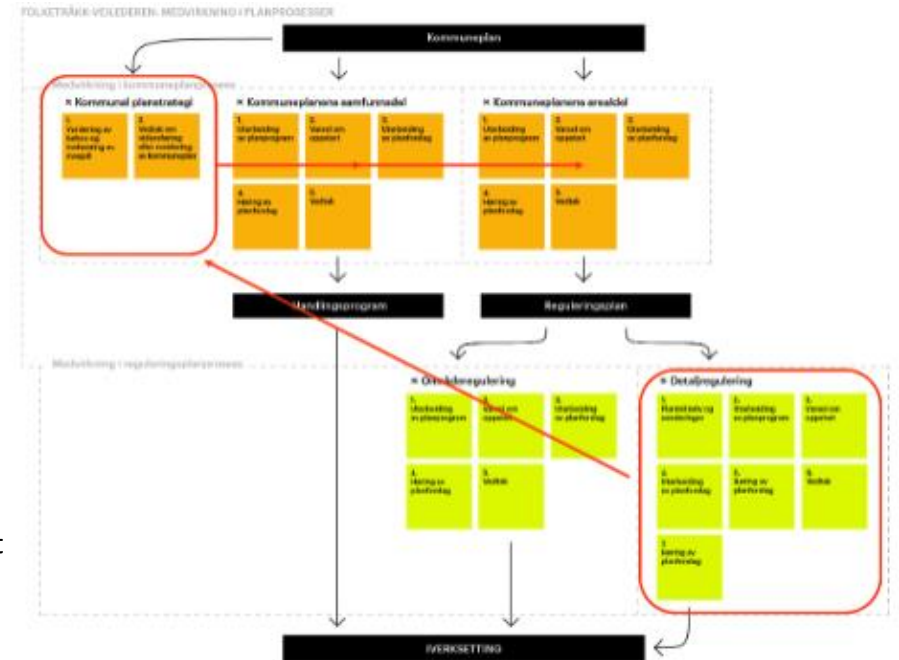
"Kommuneplan + detaljplan = hypotese om at man bruker de samme dataene i forskjellige prosesser. Da tenker man database."

- Fagperson

To pilotkonsepter kartlagt i arbeidsmøtene

Fordi forslaget fra deltagerne var at en slik database kunne være like nyttig i kommunal planstrategi som en detaljregulering, ønsket vi å detaljere ut hvordan man kan bruke et slikt verktøy i begge prosesser. De to konseptene detaljeres i de videre sidene.

Når det gjelder sammenhengen mellom de to områdene, så ble det påpekt at data som ble innhentet i en detaljregulering måtte kunne brukes i kommunal planstrategi, slik at de innspillene som var mer overordnede og ikke relevante for detaljregulering ble også tatt vare på. Resultatet er at man får et økosystem av data som blir brukt forskjellig steder i planprosessene og man sikrer at dataen er ferske og relevante, det vil si at de ikke har gått ut på dato på grunn av endringer.

Argumenter for reguleringsplan (detaljregulering) som første pilot

D
O
G
A

1-Rask suksesshistorie:

Kriteriene var at det skulle være et sted man lett kunne få tilbakemeldinger fra de forskjellige aktørene på at dette fungerte eller ikke fungerte. Det var viktig å finne et sted som kunne gi oss en suksesshistorie raskt, slik at man fikk testet verdiene av hva en slik kunnskapsdatabase kan gi. Det var lett å se at det var behov for en kunnskapsdatabase flere steder i prosessen, både på kommuneplanprosessnivå og reguleringsplanprosessnivå. Da vi diskuterte de to prosessene opp mot hverandre i arbeidsmøtene, ble det klart at man burde starte på detaljregulering først. Det var 3 grunner til at dette ble valgt:

2-Tid:

Kommuneplanprosessen foregår på et høyt strategisk nivå og det ville ikke være enkelt for innbyggere å se effekten av de innspillene de hadde gitt. Kommuneplanprosessen skjer hvert 4 år og derfor ville det tatt flere år før man fikk se effekten av å bruke en slik database. Det er etter at man har gjennomført en detaljreguleringsplan og at bygget har blitt bygget at man ser hvordan det ble, dette kan ta opp mot 10 år i de lengste tilfellene. Det er vanskelig og tar lang tid om man skulle vente 10 år med å måle verdiene Folketråkk database gir nærmiljøet og livskvaliteten til innbyggere.

3-Enkelt og forståelig:

Det er også mer komplisert for innbyggere å sette seg inn i kompleksiteten av kommuneplanene enn på et mer detaljert nivå. Det var viktig å gjøre det enkelt og forståelig for innbyggere å komme med innspill, som utbygger og kommune kunne ta tak i.

4-Alle aktører involvert:

Et annet viktig element var å velge en prosess der alle aktørene er deltagere i prosessen, f.eks. er ikke utbygger deltagere noen andre steder enn reguleringsplanprosessen i dag.

Konklusjonen er at gitt et mål om å skape verdi gjennom Folketråkk Database raskt, er det enklere å starte med detaljregulering. Det er også viktig å legge til at selv om man fokuserer i første omgang på reguleringsplanprosess, så må den kunnskapen som blir generert her tilgjengeliggjort for kommuneplanprosessen og mer strategiske retningslinjer. Slik at det blir helhetlige strategier og mer kunnskap samlet rundt hvordan man skal utvikle stedet og plassen for fremtiden. Med tiden vil ikke Folketråkk database bli i noe som bare fungerer i planprosessene, men fungere som et mer generelt oppslagsverk for flere deler av offentlig og privat sektor.

Prinsipp 4: Hva betyr det å ivareta personvernet

D
O
G
A

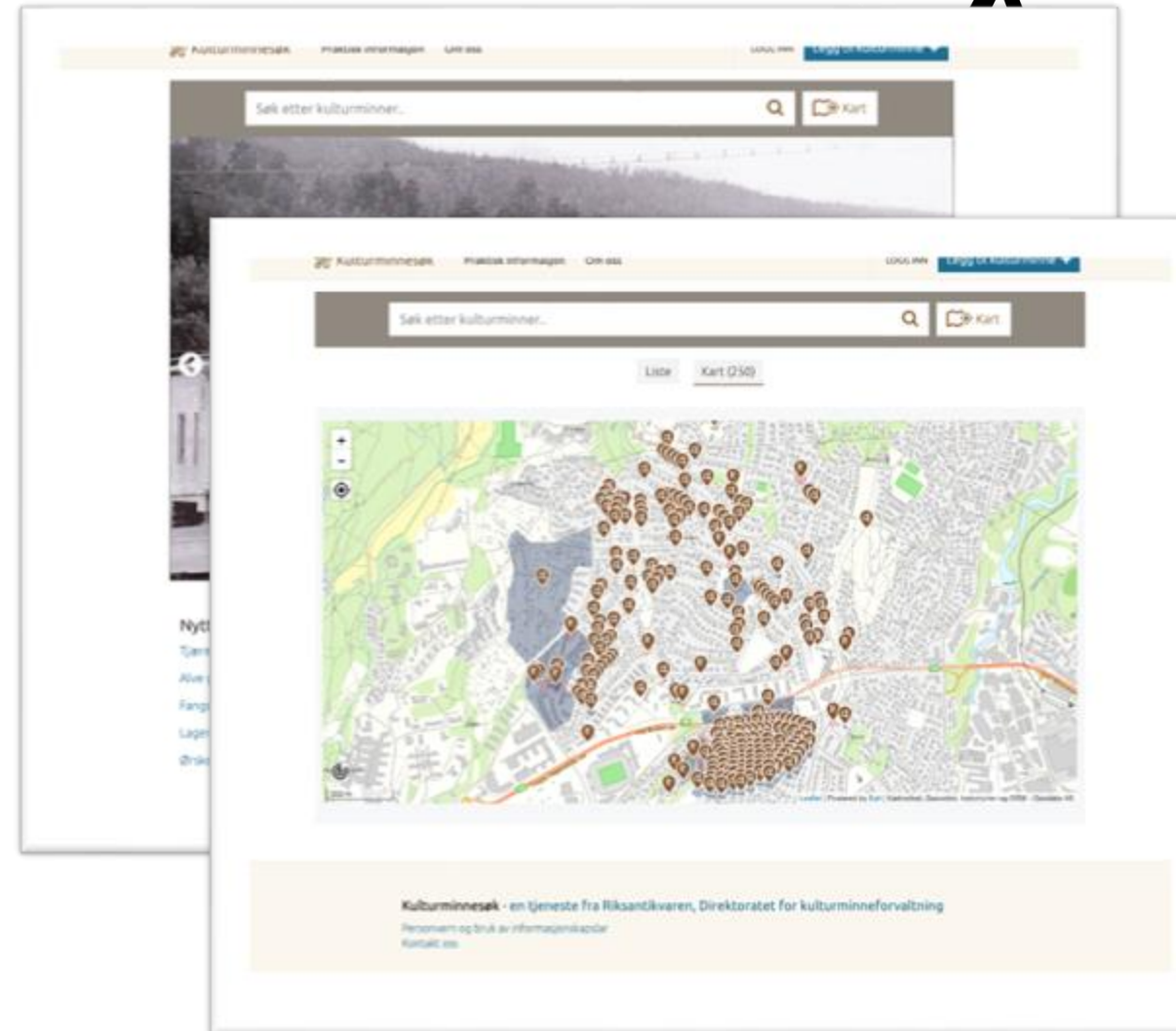
Hovedkrav i personvernet som påvirker Folkekråkk Database-løsningen.

- ✓ **Det må gis samtykke**
Tjenesten kan ikke behandle personopplysninger om enkeltindivider med mindre hver bruker har gitt en spesifikk, informert og klar indikasjon på samtykke, enten via erklæring eller via en «bekreftende handling».
- ✓ **Retten til tilgang**
Enkeltpersoner har rett til å kreve tilgang til sine personopplysninger, og hvordan den brukes etter den er samlet inn. Tjenesteeiere må levere ut dette, dersom bruker ønsker det.
- ✓ **Retten til å bli glemt**
Hvis forbrukere ikke lenger er kunder, eller hvis samtykket som er gitt blir trukket tilbake, har forbruker rett til å få informasjonen slettet.
- ✓ **Retten til å overføre data**
Individer har rett til å overføre opplysninger fra en leverandør til en annen.
- ✓ **Retten til å bli informert**
Alle typer innsamling av personopplysninger om selskaper og enkeltpersoner må informeres om før de samles inn.
- ✓ **Retten til å korrigere informasjon**
Enkeltpersoner kan oppdatere egen informasjon dersom den ikke stemmer.
- ✓ **Retten til begrenset behandling**
Enkeltpersoner kan be om at deres opplysninger ikke brukes i databehandling. Informasjonen kan da lagres, men ikke brukes.
- ✓ **Retten til å motsette seg behandling**
Enkeltpersoner kan motsette seg behandling av personopplysninger mot direkte markedsføring.
- ✓ **Retten til å bli varslet**
Dersom informasjon kommer på avveie, har personer rett til å få vite dette i løp av 72 timer.

Tilgjengelighet

Det ble vist til eksempler fra kulturminnesøk fra Riksantikvaren. Her kan hvem som helst lage en bruker og søke i en nasjonal kartdatabase.

<https://kulturminnesok.no/>

Indikatorer

Gjennom hele prosessen, gjennomføres det en evaluering på hvor godt man følger de pålagte parameterne som er satt av kommunen på dette området/tomten. Det vil si at dersom man ser at prosjektet glemmer/overser viktige parametere vil dette oppdages tidlig og pålegges å endre på raskt. Dette kan se ut som en spyder-diagram som visualisert her.

Noen år etter at utbyggingen er ferdig er det viktig at det blir gjort en evaluering av hvordan det har fungert. Ved å intervjuer innbyggere og andre berørte, slik at man kan lære og finne ut av hva man bør endre for å sikre en enda bedre prosess.

Innspill:

- Bør være 10 indikatorer for hver detaljreguleringsplan
- Disse indikatorene måles på de samme stedene i prosessen og reflekterer hvordan indikatorene blir tatt vare på i prosjektet (både positivt og negativt). Kan for eksempel vises i et spyder-diagram
- Disse indikatorene kommer fra kommunedelplan/arealplan/samfunnsdel og innbyggerinnspill mfl.

D
O
G
A

Altinn-Studio

Altinn Studio er verktøyet for å utvikle digitale offentlige tjenester til innbyggere og næringsliv. Det ble diskutert at det kan være interessant å hente inspirasjon for Folketråkk databasen fra denne tjenesten.

<https://altinn.github.io/docs/altinn-studio/>

D
O
G
A

D
O
G
A

Organisering og videre rigging

Fremtidens referansegruppe

D
O
G
A

Referansegruppen bør startes snarlig for å organisere veien videre.

Anbefalinger:

Prosjektgruppen anbefaler en blandet referansegruppe som representerer de forskjellige interessene innen planprosessene. Dette er i første omgang innbyggerperspektivet gjennom forskere/fagpersoner, både private og offentlige utbyggere og planleggere i kommunen. Men det kan med tiden utvides til politikere mfl, dersom man ser behov for det.

Noen navn vi bemerket oss etter arbeidsmøtene:

- Gunnar Ridderstrøm, NMBU: Fagkompetanse innen planprosess
- Christina Solli/Obos: Engasjement og størrelse på organisasjonen
- Astrid Hvattum /Geodata: Fagkompetanse og engasjement

D O
G A

Kontakt:

Christin Staubo

emaces@gmail.com

911 65 908